

Edward Pudełko

Brzezie, gm. Piaseczno, woj. kaliskie.
Stanowisko 29

Informator Archeologiczny : badania 19, 63-64

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W 1985 r. założono 2 wykopy o łącznej powierzchni ok. 110 m², usytuowane na kulminacji wzniesienia. Odkryto ogółem 13 obiektów, w tym zniszczony grób popielnicowy nr 1 i 12 jam /nr 3-6, 8-15/ oraz umiejscowiono grób nr 1. Jamy w rzucie poziomym owalne lub nieregularne, z wypełniskiem w kształcie niecki. Zawierały niewielkie materiały zabytkowe: przede wszystkim węgiel drzewny oraz niekiedyłamki ceramiki i kości zwierzęce / jamy nr 8 i 10 bez materiału/.

W 1985 r. przeprowadzono ponownie doraźne badania ratownicze. Na północie od wykopy i odkryto grób skrzynkowy nr 16, z pokrywą, zawierający 2 szerokołotworowe popielnice, nakryte misami. W pobliżu wykopy nr 2 odsłonięto zniszczony grób popielnicowy nr 17 z fragmentami popielnicy i misy - pokrywy. Zaobserwowane po orce ślady spaleniwy wskazują, że należy się liczyć z obecnością jam i paleńsk, a także grobów, w południowej i środkowej partii stanowiska.

Wskazana jest kontynuacja badań.

BROSZĘCIN, gm. Rzęśnia
woj. piotrkowskie
Stanowisko 12

PP Pracownie Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczna
Oddział w Poznaniu

Badania prowadził mgr mgr Józef Marcinkiewicz, Piotr Śniady i Piotr Wawrzyniak /autor sprawozdania/. Finansował COBPGO "Poltegor" we Wrocławiu. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko 1 osada [?] ludności kultury łużyckiej.

Stanowisko zlokalizowane jest w północnej części przyczółka Kolonia Broszęcín, w obrębie niewielkiego lasu, pdł ornich i łąk, w pobliżu zagrody ob. A. Saczeńskiego. Położone jest na krawędzi i stoku małej doliny rzeki Krasówka, na garbie terenowym zbudowanym z luźnych piasków pokrytym zdegradowaną glebą brunatną wytworzoną z piasków siabogliniastych.

Badania wykopaliskowe miały charakter ratowniczy /w związku z zamierzoną na tym terenie budową odkrywkowej kopalni węgla brunatnego "Szczerców"/. Przedtem przeprowadzono wstępne badania inwentaryzacyjne /wykonano plan sytuacyjno-wysokościowy, planografię materiału powierzchniowego i dokonano odwiertów - w badaniach tych, obok osób wymienionych wyżej, brali również udział mgr mgr: E. Krause i A. Krzyżkowiak/. Wykop badawczy o powierzchni 88 arów zlokalizowano w północno-zachodniej części stanowiska.

Wstępne dane prowadzą do następujących wniosków:

- w części północno-wschodniej i północnej wykopy znajduje się mocno zniszczona cmentarzysko ludności kultury łużyckiej. Wydzielono 18 [?] grobów. W niektórych z nich zarejestrowano resztki konstrukcji kamiennych /bruki/. Wyposażenie grobów było bardzo ubogie /ulamki naczyń, aleliczne i bardzo drobne fragmenty przepalonych kości ludzkich/.

- w części zachodniej natrafiono na pozostałości osady [?] bądź obozowiska [?] ludności również kultury łużyckiej. Zadokumentowano zarysy 17 [?] chat lub ziemianek wraz z towarzyszącymi im obiektami - jamami gospodarczymi [?], odpadkowymi i dołkami postępowymi;

- zadokumentowano także znaczną ilość bardzo enigmatycznych obiektów o nieokreślonym chronologicznie pochodzeniu.

Materiały i dokumentacja z badań przechowywane są w Pracowni Archeologicznej PP PKZ O/Poznań.

Badania będą kontynuowane.

BRZEZIE, gm. Piaseczno
woj. kaliskie
Stanowisko 28

Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej
w Kaliszu

Badania prowadził mgr Edward Pudełko. Finansował WKZ w Kaliszu. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko kultury łużyckiej z wczesnej epoki żelaza. Cmentarzysko kultury przeworskiej z okresu B₂-C₁. Ślad osadnictwa z okresu wczesnego średniowiecza /XII w./.

Wykopiska objęły obszar 3,5 ara położony na terenie nowych działek budowlanych w Brzeziu. Na wstępnie przesłanym cmentarzysku odkryto w sumie 54 pochówki, w tym 47 grobów charakterystycznych kultury łużyckiej i 7 z okresu kultury przeworskiej. Pochówki wczesniejsze grupowały się we wschodniej części badanego terenu, obejmując swym zasięgiem także pewny obszar rosnącego opodal lasu. Uchwycony został południowy zasięg swartego rodzinnego cmentarzyska, które od położonej w pobliżu kulminacji oddzielało niewielkie obniżenie terenu. Większość grobów przykryta została nieregularnie ułożonymi brukami kamiennymi. W jednym zaś /40/85/ wystąpił pionowo ustawiony kamień pełniący być może rolę stali zamacniającej grób na powierzchni gruntu. Na uwagę zasługuje wyposażenie grobu dziecięcego /27/85/, które stanowiły naczynia oraz także wykonane z gliny grzechotki i szabwki: krzątek z trzema otworami i dwa trójkąty w towarzystwie przedmiotu żelaznego /pierścienia?/. Z innych smalcisk stanowiących dary grobowe wymienić należy: różnorodną paciorki /głaziane, szklane, brązowe i kamienne/, okręty drewniane brązowe, fragmenty

bransolet, szpile i brzytwę. W jednej z popielnicze stał wódek kości ludzkiej pięcioboczny toporek granitowy z nieprześcierconym otworem /grób 17/85/; natomiast obok popielnicy grobu 47/85 wystąpił drapacz krzemienisty.

Drugą fazę osadnictwa reprezentują znaleziska z okresu rzymskiego odkryte w zachodniej części badanego terenu. Cmentarzysko z tego okresu ciągnie się dalej na zachód, gdyż jak wynika z informacji właściciela sąsiednich działek podczas prac ziemnych wykopywano tam zabytki zarówno historyczne, jak i przeworskie /część z nich odzyskano/. Wśród 7 odkopanych pochówków były groby popielnicowe i jamowe. W grobach, prócz przepalonych szczątków ludzkich, składano rytualnie miszeczne naczynia a także dary cenniejsze w postaci: fragmentów rogowych grzebieni zdobionych ornamentem rytych koncentrycznie kółek w różnorodnych układach, zapinek wykonanych z brązu i żelaza, grotoł oszczepów, brzytw, fragmentów okuć żelaznych zamków do skrzydeł. Osłoby z tego okresu prócz wspomnianych zapinek reprezentują koraliki szklane, naszyjnik z drutu żelaznego oraz guz osobisty wykonany z cienkiej ornamentowanej blachy brązowej. Inwentarz bogato wyposażonego grobu 18/85 oprócz popielnicy i misy glinianej, zawierał dwa ostrza noży żelaznych /jeden skrzyślowany z grotem oszczepu pochłony był na wierzchu popielnicy/, okucie kołca szerokiego pasm szopatrzone w kółko, kłamię żelazną tego pasm z prostokątną ramą i dwa sprężone kulce do zapinania, sprzączkę żelazną, wspomniany już naszyjnik z drutu żelaznego zdobiony spiralnym zwojem w kształcie tarczki oraz fragment okładziny grzebienia. Badania antropologiczne przeprowadzone przez mgr. E. Pudełkową wykazały anatomiczny układ kości w tej popielnicy.

Podczas wykopalisk prócz cmentarza ceramiki takich jak praśniki odkryto także fragment importowanego naczyńia "jedowatego".

W trakcie zdjęmowania górnych warstw ziemi odkryto fragment naczyńia glinianego zdobionego rądem dookólnych słobków, który wskazywałby na kontynuację w tym miejscu osadnictwa w okresie wczesnego średniowiecza.

Badania będą kontynuowane.

BYTOM ODRZANSKI woj. zielonogórskie Stanowisko 1	patrz wczesne średniowiecze
CHAŁAWY, gm. Brodnica woj. pomorskie Stanowisko 15	patrz neolit
CZARNÓWKO, gm. Nowa Wieś Lęborska woj. śląskie Stanowisko 5	patrz okres rzymski
DĘBCZYNO woj. kossalińskie Stanowisko 53	patrz okres wpływów rzymskich
GIECZNO, gm. Zgierz woj. łódzkie Stanowisko 7	Biuro Badań i Dokumentacji Zabytków w Łodzi
Badania prowadził mgr Justyn Showron, Finansowi WKZ w Łodzi, Pierwszy sezon badań. Osada kultury historycznej z okresu halstackiego D i wczesnego okresu lateńskiego.	
Osada położona jest na niewielkim wyniesieniu na krawędzi doliny Moszcznicy. W ramach badań weryfikacyjno-ratowniczych odsłonięto 40 m ² . Natrafiono na warstwę kulturową o grubości 25-30 cm zawierającą niewielkie ilości ceramiki oraz kilkanaście dołków pochówkowych tworzących razem zarys fragmentu budowli słupowej. W obrębie obiektu zlokalizowano kilkadziesiąt ułamków naczyń kultury historycznej o dość wyodrębniającym się charakterze - być może lokalnej grupy tej kultury. Część stanowiska uległa zniszczeniu przez budowę drogi i wyteranie piasku. Całości zagrabiają prace budowlane.	
Materiały znajdują się w Muzeum Miasta Zgierza.	
Badania powinny być kontynuowane.	
HŁOMCZA, gm. Sanok woj. krośnieńskie Stanowisko 1	Muzeum Okręgowe w Krośnie
Badania prowadziła mgr Anna Muszyńska przy współpracy mgr Elżbiety Pohorskiej-Kleja i Jerzego Ginalskego. Finansowi WKZ w Krośnie. Piąty sezon badań. Osada grupy tarnobrzezkiej kultury historycznej, osada kultury przeworskiej.	